

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott dr. Baltay Levente, mint az INDEX.hu Informatikai Zrt. (a továbbiakban: **panaszos**) mellékletben csatolt ügyvédi meghatalmazással igazolt jogi képviselője, az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján

alkotmányjogi panaszt

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	10/289-0/2017
Érkezett:	2017 JAN 27.
Példány:	1
Melléklet:	2 + 5 db
Kezelőiroda:	N

terjesztek elő az alábbiak szerint:

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.903/2016/7. sz. ítéletének (a továbbiakban: **kúriai ítélet**), továbbá a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2.Pf.20.586/2015/3/II. számú ítéletének (a továbbiakban: **jogerős ítélet**) **alaptörvény-ellenességét**, és semmisítse meg azokat, mert e bírói döntések sértik a panaszosnak az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében garantált jogát a véleménynyilvánítás szabadságához.

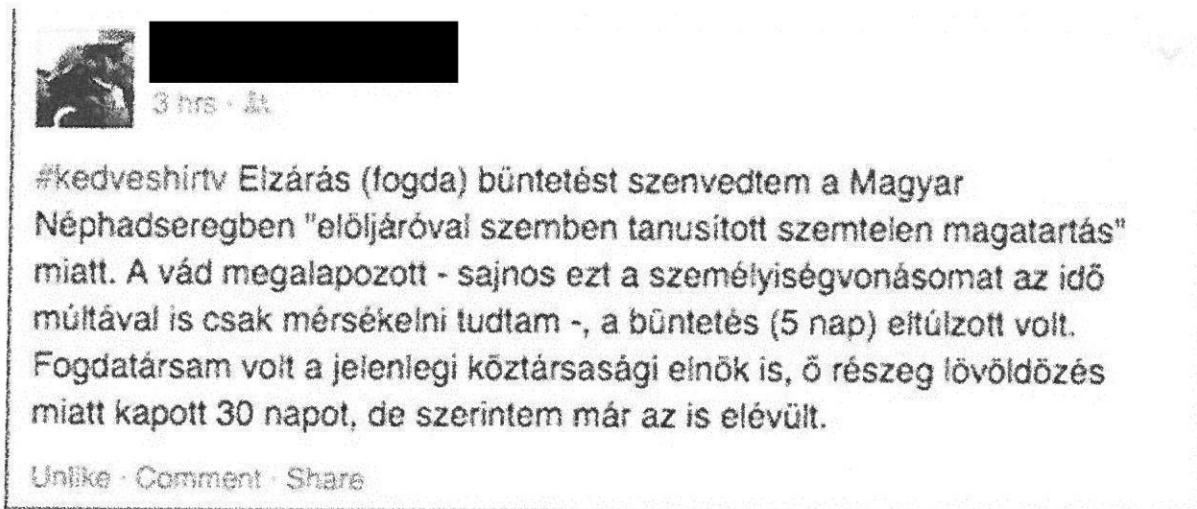
1. TÖRTÉNETI TÉNYÁLLÁS ÉS ELJÁRÁSI ELŐZMÉNYEK

A panaszossal mint elsőrendű alperessel szemben [REDACTED] (a továbbiakban: **felperes**) indított pert személyiségi jog megsértése miatt a Fővárosi Törvényszék előtt. A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a panaszos megsértette a jó hírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy 2014. december 1-jén a hírportálján [REDACTED] (a továbbiakban: **másodrendű alperes**) közölt interjúban és az erről szóló cikkben valótlanul híresztelte, hogy a felperes sorkatonai szolgálata idején 1978-ban azért került fogdára, mert egy külső fegyverraktár őrségét elhagyva társaival elment egy közeli kocsmába, és ennek során ittasan lövöldözött. Kérte a felperes, hogy a bíróság kötelezze a panaszost megfelelő elégtétel adására, illetve 1 000 000 Ft és annak kamatának megfelelő sérelemdíj megfizetésére. Az elsőfokon eljáró bíróság a 70.P.20.229/2015/3. számú ítéletében elutasította a felperes panaszossal szemben fennálló kereseti kérelmét.

Az ítélet alapjául szolgáló történeti tényállás szerint 2014 novemberében a HírTV célkeresztbe vette az akkori kormányellenes tüntetések szervezőit, és nyilvánosságra hozott a múltjukban elkövetett, kisebb jelentőségű szabálysértéseket, bűncselekményeket. Erre reakcióként a Kettős mérce blog felhívására a facebookon "kedveshirtv" hashtaggel kampány¹ indult, amelyben a szervezők kérték, hogy a felhasználók a saját múltjukból önként osszanak meg hasonló súlyú cselekményeket. Ennek keretében a másodrendű alperes a következő posztot tette közzé ismerősei (kb. 2500 személy) részére: „Elzárás (fogda) büntetést szenvedtem a Magyar Néphadseregben “előljárával szemben

¹ A hashtagkampány lehetővé teszi, hogy a felhasználók egy hashtaggel, mint egy címkével megjelöljék a bejegyzéseiket. A hashtagre kattintva más felhasználók egyberendezve, ugyanazon a felületen olvashatják az összes, a hashtaghez kapcsolódó bejegyzést.

tanúsított szemtelen magatartás” miatt. Fogdatársam volt a jelenlegi köztársasági elnök is, ő részeg lövöldözés miatt kapott 30 napot, de szerintem már az is elévült”.

2014. december 1-jén a panaszos az általa üzemeltetett index.hu internetes hírportálon cikket jelentetett meg "Mi egy börtönkapcsolat vagyunk [redacted]" címmel.² A cikk kiemelt bevezető része szerint: „sorkatonaként ittasan lövöldözött és fogdába került évtizedekkel ezelőtt a jelenlegi köztársasági elnök, legalábbis így emlékszik [redacted] filmrendező, aki saját börtönbe kerülésének történetét osztotta meg a kormányellenes civilek piti ügyei után nyomozó HírTV-vel”. Ezt követően a cikk beszámol a HírTV tudósításáról és az ezzel összefüggő facebook kampányról; majd arról, hogy a legérdekesebb bejegyzés [redacted] érkezett, akinek bejegyzése print screen változatban meg is jelenik a cikkben. Ezután a cikk rövid interjút közöl Vágvölgyivel, aki elmeséli, hogy ő maga a leszerelésének utolsó napján miért került fogdába, majd elmondja, hogy vele együtt a fogdán volt egy csendes fiú, a felperes, akit azért vittek be, mert ittasan lövöldözött. Az esemény időpontját a másodrendű alperes, utalva a tévedés lehetőségére ("nem pontosan emlékszem, lehet, hogy keverem"), a '78-as argentinai futball-világbajnokság idejére datálja az interjúban. Elmesélése szerint mintha ahhoz kapcsolódott volna az eset, hogy a felperes társaival egy külső fegyverraktár őrségét otthagya elmentek egy közeli kocsmába megnézni az Argentína–Hollandia világbajnoki döntőt. [redacted] az terjedt el, hogy ittas volt, és mintha lövöldözött volna. A cikk utolsó bekezdésében a panaszos újságírója így foglalja össze a cikket: „[redacted] maga is említi, nem biztos benne, hogy [redacted] tényleg lövöldözött. Mivel ez olyan katonai bűncselekmény, amit nem lehetett pár nap fogdával megúszni, az eset, vagy legalább is ez a része szinte biztosan legenda. Az ügy miatt megkerestük a köztársasági elnök hivatalát is, amint válaszolnak, frissítjük a cikket.”

Néhány órával a cikk megjelenése után a Köztársasági Elnök Hivatala közleményben reagált a cikk tartalmára. A közlemény szerint a köztársasági elnök sorkatonai szolgálata alatt két alkalommal volt fogdán, ebből egyik valóban a futball-világbajnokság idejéhez kötődött. Annak oka azonban nem őrhely-elhagyás és nem is ittas lövöldözés volt, hanem az, hogy [redacted] hajnalban elaludt őrhelyén azt követően, miután társaival éjjel titokban futballmeccset nézett. A közlemény végén rögzítésre került, hogy [redacted] és az Index - a valóságot durván meghamisító állításaiért

² [http://index.hu/belfold/2014/12/01/mi_egy_bortonkapcsolat_vagyunk_\[redacted\]](http://index.hu/belfold/2014/12/01/mi_egy_bortonkapcsolat_vagyunk_[redacted])

- jogi elégtétellel tartoznak. A közleményt a panaszos, annak megjelenése napján, külön cikkben közzétette. Így tettek azok a sajtótermékek is, amelyek az index.hu tartalmát átvették.

Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes fellebbezést nyújtott be annak érdekében, többek között, hogy a bíróság helyt adjon a panaszossal szemben előterjesztett - fent ismertetett - kereseti kérelmének. A fellebbezés alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla jogerős ítéletében megváltoztatta az elsőfokú bíróság döntését, és megállapította, hogy a panaszos a másodrendű alperessel készített interjú közlésével megsértette a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát. A jogerős ítélet kötelezte a panaszost, hogy az ítélet rendelkező részének jogsértést megállapító részét tegye közzé az általa működtetett hírportálon 30 napig, vagy addig, amíg az eredeti tartalom elérhető. Kötelezte továbbá, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 600 000 Ft-ot és annak késedelmi kamatait.

A jogerős ítélettel szemben a panaszos (és a másodrendű alperes) felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához. A Kúria hatályában fenntartotta a jogerős ítéletnek a panaszos által elkövetett jogsértést megállapító, a panaszost jogsértéstől eltiltó és őt elégtétel adására kötelező rendelkezését. (Ugyanezt tette a bíróság a másodrendű alperes vonatkozásában is.) A sérelemdíj tekintetében viszont a Kúria a jogerős ítélet rendelkezéseit hatályon kívül helyezte, egyúttal a jogerős ítélet helyébe lépő elsőfokú ítéletet megváltoztatta oly módon, hogy - a másodrendű alperes mellett - a panaszost is sérelemdíj megfizetésére kötelezte, amit 50.000 Ft és ennek kamatai mértékében határozott meg.

2. AZ INDÍTVÁNYOZÁSI JOGOSULTSÁG ALÁTÁMASZTÁSA

Alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet fordulhat az Alkotmánybírósághoz, feltéve, hogy az ügy érdekében hozott bírói döntés az Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette.

2.1. Érintettség

A panaszos az Abtv. 1. § a) pontja értelmében egyedi ügyben érintett személy; az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló személyiségi jogi perben alperes volt. Az ellene indult személyiségi jogi per marasztalással zárult: a bíróság megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes személyhez fűződő jogát, a panaszost a további jogsértéstől eltiltotta és őt 50.000 Ft és kamatainak megfelelő sérelemdíj megfizetésére kötelezte.

2.2. Jogorvoslatok kimerítése, a jogérvényesítési határidő betartása

A Kúria ítéletét a panaszos - jogi képviselője útján - 2016. november 15-én vette kézhez.

A Kúria a jogerős döntést részben fenntartotta hatályában, részben pedig hatályon kívül helyezte és megváltoztatta. Döntése így az ügy érdekében hozott, az eljárást befejező döntés, amellyel szemben a rendesbírósági szervezetrendszerben jogorvoslatnak nincs helye.

2.3. Az Alaptörvényben biztosított jog sérelme az Abtv. 27. §-a szerinti igényérvényesítési jogalappal összefüggésben

A támadott bírói döntések nem megengedett módon avatkoztak be az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében garantált véleménynyilvánítási szabadságba, és az ugyanezen cikk (2) bekezdésében rögzített, a véleményszabadság részjogosultságát képező sajtószabadságba. A panaszos marasztalásával végződő polgári per alapjául az a tény szolgált, hogy a panaszos a hírportálján cikket szentelt [REDAKTOR] filmrendező, a Magyar Narancs egykori főszerkesztője azon közösségi médiában közzétett állításának, miszerint [REDAKTOR] ittas lövöldözés és őrhely-elhagyás miatt fogdára került, mi több, interjút is közölt Vágvölggyivel az általa felelevenített emlékről. A jogerős, illetve az azt hatályában fenntartó kúriai döntés egyaránt úgy ítélte meg, hogy a panaszos a cikk megjelentetésével valótlan tényt híresztelt, és ezzel személyiségi jogot sértett. Azt, hogy ez az értelmezés miért téves, az indítvány 3. pontjában kifejtett jogi érvek támasztják alá.

2.4. Az Abtv. 29. §-a szerinti feltétel teljesülése

Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság a panaszt akkor fogadja be, ha annak tárgya bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés. Bár a befogadhatóság e két követelménye a törvényszöveg alapján alternatív jellegű, így bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadását; úgy vélem, hogy jelen panaszindítvány tárgya a két törvényi feltételt egyaránt kielégíti.

A) A támadott bírói jogértelmezés **alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel** az alábbi összefüggésekben:

A büntetőjog területén az Alkotmánybíróság 1994-ben már alkotmányos követelménybe foglalta az arra vonatkozó szabályokat, hogy a közhatalmat gyakorló személyek, illetve a közszereplő politikusok becsületének csorbítására alkalmas tényállítás mely esetekben szorul ki a véleménynyilvánítási szabadsága által védett vélemények köréből. Ebben rögzítette, hogy a valótlan tény állítása, híresztelése, illetve az ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezés használata akkor nem élvezi a szólás- és sajtószabadság védelmét, ha (1) a közölt tény valótlanságáról a közlő tudomással bírt, vagy (2) annak valótlanságáról a közlő azért nem tudott, mert a hivatása vagy foglalkozása alapján reá irányadó szabályok szerint - az adott állítás tárgyára, a közlés eszközére és címzettjeire tekintettel - a tőle elvárható figyelmet és körültekintést elmulasztotta [36/1994. (VI. 24.) AB határozat rendelkező része]. Ennek értelmében az újságíró, illetve a médiaszolgáltató akkor tartozik büntetőjogi felelősséggel a valótlan tény közléséért, ha (1) tudatosan hamis tényt közölt, vagy (2) az újságírói hivatásra, sajtótudósításra vonatkozó szabályok alapján nem tanúsított kellő gondosságot a valós tények feltárását illetően. Az elvárható gondosság szintjét az Alkotmánybíróság szerint mindenképp a közlés tárgyára, eszközére és címzettjeire tekintettel kell meghatározni.

Az elsőfokú ítélet arra az álláspontra helyezkedett, hogy a panaszos nem vonható felelősségre azért, mert olyan ténykérdésről hozott le cikket, amelynek valóságtartalmáról a cikk közzététele előtt nem bírt tudomással. Az eljáró bíró ugyanis - a fenti alkotmányos követelményt szem előtt tartva - a körülmények körültekintő vizsgálata alapján arra jutott, hogy a panaszos tanúsította azt a gondosságot, amely az adott helyzetben tőle mint a sajtószertől elvárható volt. Ezzel szemben a

másodfokon eljáró ítélőtábla és a Kúria arra jutott, hogy a panaszost a valótlan tény híreszteléséért - a személyiségi jogok megsértésére irányadó felelősségi szabályok alapján - objektív felelősség terheli. Úgy ítélte meg, hogy annak a kérdésnek, hogy a panaszos milyen gondosságot tanúsított a valótlan tény közzététele során, csak a jogsértésért kiszabott szankció mértékének megállapítása szempontjából van jelentősége.

A jelen panasz alapjául szolgáló bírósági jogértelmezés felveti azt az alapvető, a jelen ügyön is túlmutató jelentőségű alkotmányjogi kérdést, hogy a fent leírt, **a valótlan tény közlésének szabadságjogi védelmére irányadó - ugyanakkor büntetőjogi normával összefüggésben megállapított - alkotmányos követelmény hogyan viszonyul a polgári jog személyiségi jogi dogmatikájának részét képező, objektív felelősség követelményéhez.** Más szavakkal: azok a szempontok, amelyeket az Alkotmánybíróság a valótlan tényközléssel összefüggésben a sajtótól elvárható gondosság kapcsán a büntetőjog területén meghatározott (a közlés tárgya, eszköze, címzettje stb.), figyelmen kívül hagyhatók-e polgári jogi ügyekben arra tekintettel, hogy azok vizsgálata összeegyeztethetetlen a személyiségi jogi dogmatikában ismert objektív felelősségi alakzattal.

A fent említett szempontok közül a közlés tárgya tekintetében az olvasható ki az Alkotmánybíróság gyakorlatából, hogy a bíróságoknak a szólásszabadság érvényesülését elősegítő módon kell kialakítaniuk a közügy definícióját. Ez szükségszerű előfeltétele annak, hogy a gyakorlatában azonos mércével mérjék az egyedi ügyekben, hogy mely közlések tartoznak a közéleti vita körébe, és élvezik ezáltal a politikai beszédnek kijáró magasabb szintű védelmet. Jelen ügy háttérében is többek között az a probléma húzódik meg, hogy a polgári ügyekben eljáró bíróságok nem rendelkeznek egységes, az alkotmányos követelményeknek megfelelő **közügy-fogalommal.** A közügy definíció szűkre szabása dermedtő hatást gyakorolhat a sajtóra, és azzal a veszéllyel járhat, hogy az egyébként a közéleti vita részét képező nézetek a jogi felelősségre vonás fenyegetése miatt nem látnak napvilágot.

A jelen panasz által felvetett alkotmányjogi kérdésre vonatkozóan csupán szűk körben és lelhető fel elvi iránymutatás a rendesbírósági gyakorlatban, és a kérdés nem tekinthető kidolgozottnak a hazai alkotmányjogi szakirodalomban sem. A szóban forgó mércék alkotmánybírósági megvilágítása ezért jelentős mértékben járulna hozzá azoknak a dogmatikai kereteknek a kimunkálásához, amelyekhez a jogalkalmazónak igazítania kell jogértelmezését akkor, amikor a jóhírnév-, illetve becsületsértésre alkalmas, valótlan tényállítások jogkövetkezményeinek megállapítása válik feladatává.

B) Az alaptörvény-ellenesnek tartott, fent konkretizált jogértelmezési kérdés a bírói döntést érdemben befolyásolta, hiszen az alapján jutott a bíróság arra a következtetésre, hogy a panaszos közléséért jogi felelősséggel tartozik. Ha a bíróság nem az objektív felelősség dogmatikájára támaszkodott volna, álláspontom szerint a felperes panaszossal szembeni keresetét elutasító ítélet született volna.

3. A BÍRÓI DÖNTÉSEK ALAPTÖRVÉNY-ELLENESSÉGÉNEK ALÁTÁMASZTÁSA

3.1. A panaszos marasztalásához vezető jogértelmezés lényege

Az elsőfokú bíróság döntését azzal indokolta, hogy noha a panaszos formálisan megvalósította a valótlan tény híresztelését, egyértelműen tanúsította azt a gondosságot, amelyet a foglalkozása alapján rá irányadó szabályok előírnak. (A másodrendű alperest a bíróság elmarasztalta.)

3.2. A bírói jogértelmezés alaptörvény-ellenességének igazolása

A támadott ítéletek az alábbiak szerint sértette a panaszos szabad véleménynyilvánításhoz való jogát.

3.2.1. A politikai beszéd kiemelt védelme, a közügyek megvitatása

Az Alkotmánybíróság és a strasbourgi székhelyű emberi jogi bíróság (a továbbiakban: EJEB) rendre hangsúlyozzák, hogy a **politikai szólást kitüntetett védelemben kell részesíteni** a korlátozásokkal szemben. A jogvédelemnek ezt a fokozott erősségét a szabad véleménynyilvánítás demokratikus funkciója, az ún. instrumentális igazolás alapozza meg. Eszerint a különböző politikai vélemények ütköztetése, a hatalom félelemmentes bírálata nélkülözhetetlen eszköze a közvélemény kialakulásának és formálásának – ami a demokráciák ismertető jele.

Az alapjogokat értelmező felsőbbbíróságok, köztük a magyar Alkotmánybíróság, a politikai beszéd fokozott védelméből levezethető követelmények között tartják számon a közhatalom-gyakorlóknak és a közszereplő politikusoknak az átlagosnál tágabb tűrés kötelezettségét a sértő bírálatokkal szemben. Ennek értelmében a köztársasági elnöknek, úgyszintén mint közhatalmat gyakorló személynek és úgyszintén mint közszereplő politikusnak, különösen ki kell tennie magát a választópolgárok kritikájának, az ő alkotmányosan védett magánszférája ugyanis jóval szűkebb, mint a civileké. Ebből következik, amit maga az ítélet is elismer (5. o.), hogy **a közéletet hivatásszerűen alakító politikusok szabad bírálata a rendkívül éles hangú, támadó kritikát is magában kell, hogy foglalja** {36/1994. (VI. 24.) AB határozat, 7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [61]}.

A kúriai döntés 18 és 19. bekezdése úgy foglalt állást, hogy a panaszos közlése nem egy közéleti vitához kapcsolódó tudósítás volt. Ebből az a következtetés vonható le, hogy így a megnyilvánulás nem is élvezheti a politikai beszédnek kijáró kiemelt védelmet. A tények ilyen értelmezését vitatom.

Az ügy alapját képező téma közügy.³ A [REDACTED] által közzétett eredeti közlés arra vonatkozott, hogy a felperes, aki a perbeli közlés idejében (jelenleg is) az ország legmagasabb szintű közjogi méltósága, az államfő, sorkatonasága idején szabályszegésért fogdán volt. A köztársasági elnök egy szimbolikus pozíciót betöltő személy: az Alaptörvény rendelkezései alapján ő testesíti meg a nemzet egységét, örökdió az államszervezet demokratikus működése felett. Egyéb más tisztségei

³ A közügyek ismérveiről lásd különösen a 7/2014. (III. 7.), 13/2014. (IV. 18.) és 28/2014. (IX. 29.) AB határozatokat.

mellett ő a honvédség főparancsnoka is. Pozíciója minden más, alapvetően politikai hatalmat gyakorló személyéhez képest is magas erkölcsi feddhetetlenséget kíván meg. Éppen ezért nemcsak az tartozik a közre, hogy hivatala betöltése során milyen tevékenységet folytat, hanem az is, hogy megválasztását megelőzően mit tett. Ez különösen így van egy olyan országban, ahol egy korábbi köztársasági elnök lemondani kényszerült az elnöki tisztségét megelőző, erkölcsileg elítélendő magatartása miatt. Köztudomású tény, hogy a korábbi köztársaság elnök, Schmitt Pál azért mondott le tisztségéről, mert doktori disszertációja forrásmegjelölés nélküli idézeteket tartalmazott. Ennek fényében kétség sem férhet hozzá, hogy az őt követő köztársasági elnök múltjának a nyilvánosság szférájába tartozó, erkölcsileg vitatott elemei közérdeklődésre tartanak számot, közügynek számítanak. Mivel a felperes tisztségéből fakadóan a honvédség főparancsnoka, a saját katonai szolgálata idején elkövetett esetleges szabályszegése összefügg az erkölcsi megítélésével és a pozícióra való alkalmasságával.

Jelen ügyben - bár valóban tévedett a panaszos interjúalánya, amikor az alapügy felperesének történetét felelevenítette - a panaszos közlésének eredményeként egy addig nem ismert, a közélet szempontjából fontos tény került napvilágra. A felperes saját nyilatkozata alapján is tudjuk, hogy a történet alapját képező állítás valós, mi több, a felperes sorkatonasága idején kétszer is töltött időt fogdán. Ez az információ a panaszos cikkét megelőzően nem volt ismert a magyar közéletben. Az interjúalany rosszul emlékezett a 36 évvel korábbi eseményekre, az akkor történeteket mint egy legendát idézte fel. A panaszosnak így is foglalta össze az eseményeket: „Áderről az terjedt el, hogy ittas volt és mintha lövöldözött is volna”. Ez a megjegyzés is arra enged következtetni, hogy a II. rendű alperes igyekezett a 36 évvel ezelőtti eseményeket annak megfelelően felidézni, hogy akkor mi terjedt el a sorkatonák között.

4.3.2. Szólásszabadság és méltóságvédelem konfliktusa az Alkotmánybíróság döntéseiben

A politikai beszédhez társított fokozott alkotmányjogi védelem indokoltságából kiinduló arányossági vizsgálat eredményeként fektette le az Alkotmánybíróság 1994-ben azt az alkotmányos követelményt, hogy közhatalmat gyakorló személyek, valamint a politikai közszereplők becsületének csorbítására alkalmas értékítéletet tükröző véleménynyilvánítás abszolút védelmet élvez a büntetőjogi igényekkel szemben, **feltéve, hogy a véleményt közhatalom-gyakorló, illetve közszereplői minőségükre figyelemmel fogalmazták meg.**

Bár a közhatalom gyakorlóinak szélesebb tűrési közettségét egy büntetőjogi tárgyú határozatban fektette le az Alkotmánybíróság, azt később egyértelműen kiterjesztette a polgári jog területére is, legutóbb a 7/2014. (III. 7.) és a 28/2014. (IX. 29.) AB határozatokban.

4.3.3. Szólásszabadság és méltóságvédelem konfliktusa a támadott ítéletekben: objektív felelősség a személyiségi jogok megsértéséért

A személyiségi jogok megsértéséért tanúsított objektív felelősség kérdésével alkotmányjogi panaszeljáráásban eddig csupán érintőlegesen foglalkozott az Alkotmánybíróság a 19/2014. (V. 30.) AB határozatban. Ebből a határozatból az következik, hogy a sajtószabadság érvényesülése bizonyos esetekben megkövetelheti, hogy a személyiségvédelmi ügyekben a bíróságok eltekintsenek az

objektív felelősségi alakzat alkalmazásától. Megítélésem szerint jelen ügyben így kellett volna eljárnia a bíróságoknak.

A kúrai ítélet 18. bekezdése alapján "nincs érdemi jelentősége annak, hogy utóbb az újságcikkben a leírt események megtörténtét részben megkérdőjelezték (*ti. a panaszos, megjegyzés B. L.*) (...) [e]z a körülmény ugyanis a jogsértést magát nem teszi meg nem törtéنتté". Felidézi a Kúria, hogy az elsőfokú bíróság osztotta a panaszos érveit és arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos kellő gondossággal járt el akkor, amikor a tudósítást közzétette. Ezt azzal támasztotta alá, hogy a panaszos által közzétett cikk az eset összes körülményeit ismertette, a panaszos kérdéseivel a cikk publikálása előtt megkereste a köztársasági elnök hivatalát, illetve hogy a cikk maga is kétségbe vonta az interjúalany állítását, és valószínűtlenné nevezte az ittas lövöldözés megtörténtét. A Kúria az ítélet 19. bekezdésben azonban arra a következtetésre jutott, hogy ezeket a faktorokat figyelmen kívül kell hagynia, hiszen a panaszos közéleti vita hiányában nem a sajtószabadság körébe tartozó cikket közölt, így a sajtó gondosságával kapcsolatban kidolgozott jogelvek sem érvényesülhetnek. Ennek hiányában pedig a Ptk. általános szabálya, vagyis a személyiségi jogsértésekért való objektív felelősség érvényesül.

Ezek után, bár már az objektív felelősségi alakzat alkalmazása mellett foglalt állást, a Kúria azt is megjegyezte, hogy nem járt el gondosan a panaszos, hiszen nem várta be a köztársasági elnök hivatalának válaszát a cikk publikálása előtt. A bekezdés következő mondata ismételten az objektív felelősséggel foglalkozik. Az érvelés ugyan szerteágazó, ám a végső következtetésnek mégis az mutatkozik, hogy a gondosság mérlegelését a Kúria szerint ki kell zárni az ügy elbírálása során.

Az előzőekben kifejtettem, hogy vitatom a Kúria azon jogértelmezését, miszerint a panaszos közlése nem közéleti kérdéssel kapcsolatos. Éppen ezért a Kúria azon érvelését sem fogadom el, miszerint az objektív felelősség szabályait kellett alkalmazni a panaszos ügyében. Mivel érvelésem szerint egy közéleti vitáról tudósított a panaszos sajtóorgánum, ezért az eljáró bíróságoknak azt kellett volna vizsgálnia, hogy azt az újságírói szakmai és etikai szabályoknak megfelelően tette-e, és tanúsította-e az adott helyzetben elvárható gondosságot.

4.3.4. Elvárható gondosság

Meglátásom szerint az első fokon eljáró bíróság helyesen ítélte meg, hogy a panaszos gondosan járt el a szóban forgó cikk közzététele során.

A panaszos Magyarország egyik vezető internetes hírportálja, amely főleg közéleti és politikai témákról közöl írásokat. A "kedvesHírTV" hashtag kapcsán kialakult közéleti vita már önmagában közérdeklődésre tartott számot, indokolható, hogy az ennek kapcsán közzétett "önvallomásokról" beszámolt a panaszos. A hashtag kapcsán közzétett történetek közül az egyébként is ismert emberek történetei még inkább közérdeklődésre tartottak számot, így Vágvölgyi B. István filmrendező, egy hetilap volt főszerkesztője is azok közé tartozott, akinek a története önmagában is közérdeklődésre számot tartó közlés. Méginkább igaz ez egy olyan történetre, amely információt tartalmaz a köztársasági elnökkel kapcsolatban.

Nyilvánvaló, hogy a panaszos nem arról szándékozott tehát tényszerűen tudósítani, hogy milyen cselekményeket követett el a köztársasági elnök saját sorkatonasága idején. A panaszos által megjelentetett cikknek az volt a hírértéke, hogy egy ismert ember azt állítja a köztársasági elnökről, hogy saját sorkatonasága idején fogdabüntetést is kapott, és ennek okát is megnevezi. A panaszos tényszerűen számolt be arról, hogy mit közölt Vágvölgyi B. András a saját Facebook oldalán, majd kellően ellensúlyozta azt, amikor az olvasók felé jelezte, hogy egyébiránt a részeg lövöldözés nem életszerű, hiszen katonai bűncselekmények elkövetéséért nem fogdabüntetés járt a hetvenes években sem. Az interjúalany közlése és a panaszos újságírójának állásontja a cikkben formai, tipográfiai eszközökkel is egyértelműen elválasztva jelenik meg. Ez szintén azt mutatja, hogy a panaszos ügyelt arra, hogy a közlés ne keltse az olvasóban azt a benyomást, hogy a Vágvölgyi B. András által felidézett emlékek valóságát a cikk (az újságíró) elfogadja.

Az újságírói etikai szabályoknak megfelelően járt el a panaszos akkor is, amikor megkereste a köztársasági elnök hivatalát a kérdéssel, hogy mi történt az elnök sorkatonasága idején, és ezt a tényt a cikkben megjelenítette. A cikk ezzel azt az üzenetet kommunikálta az olvasó felé, hogy a felidézett emlékek valóságát az érintett még nem erősítette meg. A panaszos gondosságát nem relativizálja az a tény, hogy nem várta be a Köztársasági Elnöki Hivatal kérdésére adott válaszát. Egyrészt azért nem, mert - a korábbiakban kifejtetteknek megfelelően - önmagában is hírértékkel bírt az, amit a közszereplő interjúalany a hashtag kampányban közzétett. Másrészt azért sem, mert az internetes sajtóban a hírverseny sajátossága, hogy az információknak rövid időn belül, néhány óra alatt meg kell jelenniük, különben aktualitásukat veszítik, vagy más hírportálok is kommunikálják azokat, és ezzel versenyelőnybe kerülnek. Az is mutatja, hogy a panaszost a közéleti vita minden aspektusának bemutatása vezérelte, hogy a közleményt a panaszos annak megjelenése napján, külön cikkben közzétette.

Ahogy azt az EJEB a Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete és Index.hu Zrt. ügyben megerősített esetjogából egyértelműen kitűnik, a sajtó demokratikus társadalomban betöltött szerepének egyik legfontosabb aspektusa, hogy interjúk és idézetek közzétételével hozzájárul a közéleti viták lefolytatásához. Ha a jog az információk ilyen közzétételét "különösen kényszerítő indokok hiányában" szankciókkal nehezíti meg, azzal megakadályozhatja, hogy a sajtó betöltse a public watchdog szerepét (lásd erről többek között: Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete és Index.hu Zrt. Magyarország elleni ügye, kérelem száma: 22947/13, 79. bekezdés; Jersild Dánia elleni ügye, kérelem száma: 15890/89, 35. bekezdés). Ezzel azonban összeegyeztethetetlen a kúriai döntés megállapítása, miszerint a panaszos "jó- vagy rosszhiszemű magatartásának a sérelemdíj mértéke megállapításánál lehet érdemben jelentősége".

A fentiek alapján kérjük a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a kérelemnek szíveskedjen helyt adni.

Budapest, 2017. január 13.

Tisztelettel:

dr. Baltay Levente

Melléklet:

1. ügyvédi meghatalmazás
2. adatvédelmi nyilatkozat

DR. BALTAY LEVENTE ÜGYVÉDI IRODA
DR. BALTAY LEVENTE ügyvéd
2360 Gyál, Körösi út 104.
Telefon: 06-29-340-279
Adószám: 18684979-3-13

